

Відмова ЄСПЛ у наданні висновку на консультативний запит Верховного суду Словаччини (№ P16-2020-001)

Обставини справи

Верховний суд Словаччини звернувся до ЄСПЛ із запитом про надання консультативного висновку 19 листопада 2020 року.

Верховний суд зазначав, що цей запит зроблений у контексті кримінального провадження проти офіцера поліції І. Е. після тверджень про те, що він вчинив напад на жінку у 2014 році. Розслідування було проведене Інспекційною службою Міністерства внутрішніх справ – органом, відповідальним за проведення розслідування тверджень стосовно офіцерів поліції та служб безпеки. 19 серпня 2014 року офіцер поліції І. Е. був обвинувачений у порушенні громадського порядку та заподіянні тілесних ушкоджень, після чого обвинувальний акт було передано до суду 23 липня 2015 року. Національні суди двох рівнів юрисдикції визнали його винним за пред'явленим обвинуваченням та призначили покарання у вигляді 1000 євро штрафу.

У 2019 році І. Е. подав касаційну скаргу з питань права на вирок до Верховного суду. І. Е., зокрема, оскаржував факт проведення розслідування його справи Інспекційною службою Міністерства внутрішніх справ.

У своєму запиті Верховний суд запитав у ЄСПЛ висновок щодо того, чи відповідає функціонування такого державного органу, як Інспекційна служба Міністерства внутрішніх справ, критеріям, установленим Конвенцією, згідно зі статтями 2, 3 та пунктом 1 статті 6 Конвенції в контексті розслідування злочинів, учинених офіцерами поліції, урахувавши той факт, що такі розслідування мають бути проведені незалежним та безстороннім органом, та враховуючи роль такого державного органу в судовому розгляді.

Словаччина є третьою державою, яка звернулась із запитом в порядку Протоколу № 16 Конвенції.

Рішення Суду

ЄСПЛ мав вирішити, чи відповідав запит критеріям, наведеним у статті 1 Протоколу № 16 до Конвенції. Окрім відповідності іншим вимогам, запит мав стосуватися «принципових питань щодо тлумачення або застосування прав і свобод, визначених Конвенцією або протоколами до неї» та «лише справи, що перебуває у провадженні запитуючого суду». ЄСПЛ мав обов'язково пояснити причини в разі відмови в наданні висновку.

ЄСПЛ нагадав, що відповідно до преамбули Протоколу № 16 до Конвенції мета та призначення процедури надання консультативного висновку полягає в подальшому зміцненні взаємодії між Судом та національними органами влади і також у підтримці

виконання Конвенції згідно з принципом субсидіарності. Крім цього, ЄСПЛ повторив, що він не має повноважень оцінювати обставини справи, оскільки метою висновку є надання вказівок / консультацій, а не вилучення справи з національної системи, і що він повинен обмежити свій висновок «питаннями, які прямо пов'язані з провадженням, яке триває, на національному рівні».

ЄСПЛ підкреслив, що питання висновку стосувалися лише справедливості судового розгляду у справі обвинуваченого, що релевантно статті 6 Конвенції, проте не статтям 2 та 3 Конвенції. Що стосується національного провадження, то Суд вказав, що ключовим питанням було те, чи було провадження в цілому справедливим. Зокрема, для цілей статті 6 Конвенції суд має бути незалежним від органів законодавчої та виконавчої влади, а також від сторін.

ЄСПЛ визнав таким, що заслуговує на увагу, факт, що у своєму попередньому узагальнювальному висновку (№ 62/2015), підготовленому для запитуючого суду у 2015 році, він встановив, що «гарантія незалежності, надана обвинуваченому судом, була недоступною потерпілій особі, якщо лише справа не доходила до стадії судового розгляду по суті».

На думку Суду, наявним у цьому узагальненні висновком про те, що для забезпечення права обвинуваченого на справедливий суд під час судового розгляду суттєво важливе значення має незалежність суду першої інстанції, Верховний суд надав відповідні вказівки стосовно питання, що розглядається Судом.

ЄСПЛ визнав, що питання в запиті про надання консультативного висновку, а саме їх характер, ступінь новизни та/або складності тощо, не стосувалися питання, щодо якого запитуваному суду була потрібна допомога ЄСПЛ для забезпечення дотримання прав за Конвенцією під час розгляду справи, що перебуває в його провадженні.

Тому цей запит про надання консультативного висновку не відповідав вимогам статті 1 Протоколу № 16 до Конвенції.

Висновок

ЄСПЛ визнав запит про надання консультативного висновку таким, що не відповідає вимогам статті 1 Протоколу № 16 до Конвенції.